

Ясінська Ілона Олександрівна (Кривий Ріг) – бакалавр КВНЗ ІІІ «Стратегія» ДОР.

Львова Яна Яківна (Жовті Води) – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри економіки, обліку та підприємництва КВНЗ ІІІ «Стратегія» ДОР

СУЧАСНА СОЦІОКУЛЬТУРНА СИТУАЦІЯ У СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ

В останні роки в Україні відбулися радикальні зміни, у всіх сферах суспільного життя, які стали причиною виникнення низки гострих проблем, серед яких і проблеми молоді. Однією зі сфер її життєдіяльності, де найбільш яскраво проявляються наслідки цих трансформацій, є дозвілля. У зв'язку з цим дуже важливим представляється вивчення соціокультурної ситуації у сфері молодіжного дозвілля, що підсилило свій вплив на процеси формування особистості молодої людини.

Соціокультурна ситуація - це багатовимірний соціокультурний простір проживання людини, яке відображає усю сукупність умов її життєдіяльності та включає: соціально-культурне середовище, що включає предметно-просторове оточення людини (пам'ятники історії і культури, архітектура поселень, виробничі, побутові й суспільні інтер'єри тощо), інформаційну (художня, правова, політична, естетична, етична інформація) та ціннісно-орієнтаційну складову (сміслову і ціннісну навантаження елементів середовища); відповідні сфери життєдіяльності, де формуються і реалізуються основні складові способу життя різних соціокультурних суб'єктів [1, с. 39].

Помітні зміни всієї системи ціннісних орієнтацій у зв'язку з падінням рівня загальної культури, руйнуванням традиційних норм і цінностей, поширенням елементів спрощеної масової культури. У створених умовах молоді люди втрачають визначеність у виборі лінії нормативної поведінки і, навіть знаючи норми й правила, не завжди додержуються їх. «Розмиваються» стійкі життєві орієнтири молоді, знижується рівень культури її дозвілля. Подібна ситуація характеризується низкою негативних моментів, таких, як настрої безглуздості існування, криміналізація дозвілля, що виявляються в рості молодіжної злочинності, алкоголізмі, наркоманії.

Суперечливість ціннісних орієнтацій у сучасній соціокультурній ситуації призводить до того, що молоді люди втрачають здатність протистояти впливу негативним тенденціям, що сформувалися в системі молодіжного дозвілля. У зв'язку з цим особливо актуальним є вивчення нових потреб і цінностей, що формуються в просторі дозвілля, окремих дозвіллевих видів, визначення ролі й місця дозвілля в житті сучасної молоді.

Те, що у сфері молодіжного дозвілля відбулися значні зміни, не викликає сумніву. З'являються нові форми дозвіллевої діяльності, міняється характер і зміст форм, що існували раніше. Сьогодні стає все більш очевидним, що сучасні види молодіжної дозвіллевої діяльності володіють особливостями, що помітно відрізняють їх від традиційних видів [2, с. 208].

У цілому, звернення до поняття „традиція” обумовлене розглядом інноваційних процесів у сфері молодіжного дозвілля. При цьому під дозвіллевими інноваціями ми розуміємо такі явища цієї сфери життєдіяльності, яких не було на попередній стадії розвитку суспільства, але які з'явилися на даній стадії і знайшли свій прояв або в абсолютно нових формах дозвіллевої діяльності, або в трансформаційних формах, що існували раніше, а також в умовах і наслідках цих змін. У системі дозвіллевої діяльності молоді превалюють форми, які направлені не на творчий і духовний розвиток, а на відпочинок, розваги, рекреацію, причому що не вимагають великих матеріальних витрат [3, с. 40].

Однак було б неправильним характеризувати дозвілля молоді в цілому, не відзначаючи того, що й усередині цієї соціально-демографічної групи існує багато

особливостей організації дозвіллевого простору. Специфіка дозвіллевої сфери життєдіяльності молоді залежить як від психологічних, так і від вікових її особливостей і зв'язана зі своєрідністю способу життя в цілому. У наш час відбувається істотна переоцінка значення дозвілля як соціально-культурної категорії в житті суспільства. Дозвілля, що виконувало протягом багатьох років роль додатка виробничої сфери, стає все більш широким аспектом соціально-культурної діяльності, де відбувається самореалізація творчого й духовного потенціалу суспільства. Проблема дослідження змісту й структури дозвілля здобуває за останні роки нові якісні обриси.

Отже дозвілля молоді істотно відрізняється від дозвілля інших вікових груп через його специфічні духовні і фізичні потреби і властивих їй соціально психологічних особливостей. До таких особливостей можна віднести підвищену емоційну, фізичну рухливість, динамічну зміну настроїв, зорову і інтелектуальну сприйнятливість. До специфічних рис молодості відноситься переважання у неї пошукової активності. Можна виділити найпривабливіші для молоді форми розваг: видовища, легка музика, танці, ігри. Сьогодні, зважаючи на піднесення духовних потреб молодих, зростання рівня їх освіти, культуру, найбільш характерною особливістю молодіжного дозвілля є зростання в ній частки духовних форм і способів проведення вільного часу, що сполучають розважальну, насиченість інформацією, можливість творчості і пізнання нового.

Список використаної літератури

1. Мосальов Б.Д. Дозвілля: методологія і методика соціологічних досліджень / Б.Д. Мосальов. М.: МГКУ. 1995
 2. Отнюкова М.С. Життєвий стиль як чинник формування дозвіллевого простору / М.С. Отнюкова // Дозвілля: Соціальні та економічні перспективи: зб. наук. ст.; під ред. проф. В.Б. Устьянцева. Саратов: СГТУ, 2003. - 81 с.
 3. Скляр С.Ю. Соціокультурні трансформації дозвіллевого простору молоді в умовах суспільних перетворень в Україні / С.Ю. Скляр // Соціальні технології. - 2010. - №10. - С.206-214.
- Цимбалюк Н.М. Інституціональна модернізація культурно-дозвіллевої сфери в Україні: дис... д-ра соціол. наук: 22.00.04 / Н.М. Цимбалюк / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2005. - 40 с.